

VOJENSKÉ ROZHLEDY

ROČNÍK X.

ČÍSLO 10.

Podplukovník gšt. Václav ENGLER:

Střetný boj. — Jeho charakteristika a zásady jeho provádění v rámci divise.

Vysvětlení pojmů, příznaků, charakteristických vlastností a úkolů střetného boje.

Hlava I.

Střetným bojem byly řešeny a zajisté že i ještě v daleké budoucnosti, zejména na počátku války, budou řešeny taktické problémy svrchované důležitosti, ježto snaha každého činorodého vojevůdce bude směřovati pevně k tomu, aby válečné děje zanesl na území nepřátelské. Z toho vyvívá železnou logikou nezbytnost střetných bojů, vždy urputných a často jasně ukazujících rozhodující převahu netoliko taktického vedení, ale i organisace a technické výzbroje jednoho z protivníků.

Způsob probíjení těchto bojů, které — a to buď zde ještě jednou zvláště zdůrazněno — se vedou při způsobech soudobého válečnictví nejčastěji a s největší úporností ještě nevyčerpaných armád, hlavně na počátku válečných operací, mívá, jak studium válečných dějin ukazuje, rozhodující vliv na celý průběh tažení a nezřídka i na úspěšné neb opačně katastrofální ukončení války.

Vyjasnění pojmu střetný boj, objasnění zvláštních vlastností tohoto boje, způsobu jeho vedení a provádění, jakož i konečně pečlivé probádání rozkazovací techniky umožní správné a včasné zhodnocení operace v rozhodném okamžiku, rychlou orientaci, obezřelost, klidnou rozvalu a prozíravost, jinými slovy zaopatří povoláním velitelům nutnou taktickou pohotovost.

Prvním úkolem této studie bude tedy objasniti pojem „střetný boj“, dalším pak jeho charakteristika, zásady vedení a provádění v rámci divise.

Tvůrcem výrazu „střetný boj“ je říšsko-německý vojenský spisovatel generál von Schlichting, muž širokého rozhledu vojenského, založeného na válečných zkušenostech let 1866 a 1870—1871 a na kritickém studiu válečných dějin. Byl uznáván jako vynikající autorita v otázkách válečného umění a jako skvělý tlumočnick strategických a taktických zásad staršího Moltka a stal se spolupracovníkem Polního řádu pro péchotu, vlastně plným tvůrcem jeho druhé části (boj, útok a obrana), který byl vydán v Německu roku 1888. V tomto řádě se objevil po prvé termín „střetný boj“.

Generál von Schlichting seznal, že všechny bitvy, počínaje tažením rakousko-francouzsko-italským 1859, mají v svém vývoji a průběhu charakteristickou známku, odlišnou od bojů doby před-

Prameny: Andogckí — Vstrječnyj boj. Von Cochenhausen — Die Truppenführung. Berlin. Foch — Des principes de la guerre. Paříž.

cházející, že průběh bitevních událostí ve válce pohybné jest úplným taktickým převratem. Různost způsobu boje je vyjádřena v tom, že se bojová činnost rozvine přímo z pochodu, t. j. vojska vstupují v boj bez přerušení svého pohybu ihned z tvaru pochodového. Až dosud se rozvíjela bojová činnost vždy po předcházejícím plánovitým zaujetí bojové sestavy, před kterou předcházela pochod nebo i několikadenní klid v samé blízkosti nepřitele.

Náhle tomu tak není. Tento taktický převrat jest jen důsledkem strategického převratu doby napoleonské. Strategie Napoleona měla tři charakteristické rysy: pochod, soustředění a boj.

Snaha po dosažení větší rychlosti pohybu a usnadnění zásobování přiměla Napoleona rozdělit armádu na pochod v několika proudů, tyto pak před bojem sloučiti (soustřediti) a po sloučení, mnohdy na bojišti samém, ji opět podle bitevního plánu rozvrstvit a rozdělit, t. j. vytvořiti bojovou sestavu, a pak teprve přikročiti k vlastní bitevní činnosti.

Koncem 19. století objevují se nové okolnosti, s nimiž strategie musí počítati a podle nich operace armád upravit. Jsou to jednak číselná velikost armád, armády mas a vymoženosti technické, dalekonosné a rychlopalné dělostřelectvo. Dalekonosnost dělostřelectva a velikost početních stavů armád, táhnoucích v četných prouděch, nepřipouštějí již boj předcházejícího soustředění pro ztrátu času a operativní svobody, protože se ohrožení křídel a bočné operace protivníka stávají příliš nebezpečnými.

Rozčlenění velkých armádních jednotek pro boj musilo podle soudobých poznatků býti ukončeno 12—15 km od místa střetnutí. Dokonalá pojítka umožňují však vedení rozčleněných mas a soustředění jejich úsilí podle myšlenky manévru velitele. Tyto úvahy vedou k vytvoření nové operativní zásady Moltkovy, t. j. přivést armádní jednotky odděleně táhnoucí přímo na bojiště z různých stran a směrů.

Zajištění úspěchu na bitevním poli předpokládá pak ovšem přesnost a rychlost v pohybu, což vyžaduje zručnosti ve vedení vyšších taktických jednotek, aby stihly svůj cíl včas, a vzhledem k dosažení náskoku kolon v boj přímo z pochodu.

Generál von Schlichting, poznávaje studiem těchto úkazů, že v poli dva až dosud po sobě následující akty bojové činnosti, t. j. počátek boje a rozvinutí sil k boji, splývají v činnost současnou, usoudil, že existují jen dva způsoby boje všem situacím odpovídající, a to:

a) boj střetný, kde se činnost bojová rozvíjí při dotyku s nepřítelem přímo ihned z pochodu v té míře, jak se jednotky rozčleňují,

b) boj o opevnění, kde rozčlenění, t. j. zaujetí bojové sestavy a počátek boje jsou dvě činnosti časově rozdílné, protože bojová sestava musí býti ukončena před vejitím v dotyk s nepřítelem.

Ne všechny Polní řady vojenských mocností převzaly však toto roztrídění jako základní vojenskou nauku a z ní vyvírající kritické posudky činnosti ve válce pohybné při vzájemném střetnutí protivníků, jsoucích v současném pohybu. Také mnozí vojenští spisovatelé buď nepřiznali platnost této zásady stran boje střetného vůbec, nebo podle jeho vnější podoby jej uznávali jen za zvláštní způsob boje útočného, přičítající válečným dějům zásadně ráz boje buď útočného neb obranného.

Otázka, zda je boj střetný jevem válečných operací se sobě vlastními původními charakteristickými znaky, či zda jest jen článkem boje útočného, zůstává jednotně nevyřešena, nebo názory vojenských odborníků o tom jsou různé.

Vojenské dílo „Střetný boj“, vydané r. 1918 A. J. Andogckým, profesorem a velitelem Nikolajevské vojenské akademie v Petrohradě, řeší tuto otázku nade vši pochybnost jasně a svými kritickými vývody o vlastnostech válečných operací dochází k zásadnímu, naprosto přesnému roztržidění válečných dějů.

K vyjasnění názoru a k stanovení přesné definice „střetného boje“ a všech jeho charakteristických známek nelze v této studii pominouti stanovisko kvalitativně tak obsažné tvorby.

Podle jakých příznaků a vlastností nutno stanovití základní klasifikaci bojů, ptá se předem Andogcký. Řešení této otázky je nadmíru důležité, neb nesprávné východisko kritiky musí neodvratně vésti k falešnému závěru. Úkolem základní kvalifikace bojů musí býti snaha rozčleniti je podle jejich vnitřní přirozené povahy, t. j. podle snah protivníků vstupujících v boj, a ne podle vnější formy, t. j. místa boje, času, početnosti vojsk, činnosti atd.

Boj jako konečný a nejvážnější akt snahy člověka zvítěziti nad protivníkem jeví se jako vrcholný požadavek vojenského umění a proto příznak základní kvalifikace bojových úsilí musí kořeniti v samé jeho podstatě.

Přihlédneme-li předem k dosavadním převládajícím typům klasifikace, vidíme dva druhy způsobu roztržidění válečných akcí. Prvnímu typu je položen za podklad příznak vnější, t. j. způsob činnosti v boji, z čehož vyplývá roztržidění na boj útočný a obranný.

Toto roztržidění je rozváděno mnohými odborníky a Polními řády armád na další druhy, jimž je co do klasifikace dán v zásadě vždy aspekt vnější. Tak se boji útočnému přiznávají též způsoby podle chování nepřítel, a to: protivník se zastavil a očekává úder, jsa rozložen na vyvolené posici, nebo protivník je v pohybu a dochází k boji střetnému a konečně protivník útočí sám z opevněné posice. Boj obranný podle konečného cíle je bojem buď přechodné obrany s následujícím protiútokem (aktivně obranný) anebo boj k získání času (pasivně obranný).

Boj střetný podle této klasifikace jeví se jen článkem boje útočného bez zvláštních známek svého zvláštního rázu.

To lze pochopiti, protože klasifikace je vedena vnějším příznakem, způsobem činnosti v boji, který nikterak nemůže vystihnouti vnitřní podstatu střetného boje, neboť boj soudobý nebude nikdy čistě útočný, protože různé části fronty budou vzhledem k faktorům morálním i materiálním postupovati tu útočně, tam obranně.

Kdybychom podrobili výše uvedené roztržidění bojových úsilí přesné analýse, přesvědčili bychom se, že kvalifikace není také vedena podle jednotného příznaku, který by kritiku vydržel od počátku až do konce, nýbrž že zde působí příznaků více, takže tento způsob kvalifikace nikterak nemůže vyhovovati.

Klasifikace druhého typu je výše uvedená, jejímž tvůrcem je generál von Schlichting, a která rozděluje válečné akce na dva základní druhy; buď se bojová činnost rozvíjí při dotyku s nepřítelem ihned z pochodu se současným tvořením se bojové sestavy nebo bojová sestava musí býti ukončena před vejitím v dotyk s nepřítelem.

lem. V případě prvním dochází k boji střetnému, v případě druhém jde o boj v opevněné posici.

Střetným bojem tedy rozumí gen. von Schlichting každý boj, kde se při dotyku současně rozvíjí i bojová sestava jednotky. Charakteristický znak boje je snaha získati čas k náskoku v jednání, čímž musí býti dosaženo vítězství, jinak jest operace velkým riskem. Tedy rychlost jednání.

Nelze popřít, že tato klasifikace vystihuje hlouběji rozbor pojmu přirozenost boje, ale trpí touže chybou jako klasifikace typu prvního, neboť má za podklad opět příznak vnější, t. j. technický způsob rychlého uvedení vojska v boj, současnost počátku boje a rozvinutí sestavy.

Podrobnější studium klasifikace ukazuje též jeho nepřesnost, neboť podle ní se střetným bojem rozumějí též válečné akce, kde ve skutečnosti žádného střetnutí nebylo. Tak na př. 2. pruská armáda v bitvě u Hradce Králové rozvíjela bojovou sestavu, vstupující v boj, ač protivník byl v klidu na volené posici.

Z této úvahy usuzuje Andogcký, že převládající způsoby kvalifikace válečných akcí, jejíž úkol má býti rozřídění podle vnitřní povahy boje, jsou nevyhovující a je proto nutno k tomu účelu naléztí příznak kořenící v samé podstatě válečného umění, jehož korunou je boj.

Co je podstatou válečného umění?

Podle staré, ale věcně platné pravdy vyslovené Xenofontem nutno podstatu válečného umění hledati v zabezpečení volnosti v jednání za všech okolností.

Podle tohoto poznání stanoví Andogcký dva základní typy boje:

I. Boj při plném seznání vlastní neschopnosti svobodného jednání, který nazývá bojem vyčkávacím. Vnější příznak tohoto boje se jeví ve vyčkávání úderů nepřítele na vyvolené a připravené posici. Vyčkávání může míti dvojí účel:

a) buď nepřítele zeslabit, aby byl umožněn přechod v boj útočný,

b) nebo boj o získání času.

První druh boje označuje autor jako vyčkávací boj s cílem kladným, druhý způsob pak jako „boj o získání času“.

II. Boj při seznání vlastní volnosti v jednání a možnosti uchopení se jí bez překážky se snahou bít protivníka, který se iniciativy zřekl, vyčkáváje úderu. Charakteristický rys boje jest, že při vejití v dotyk nepřítel nepřekáží rozvinutí útočné sestavy. Vnější příznak se jeví v útočném postupu, který připouští defenzivní jednání jen na některých částech fronty k vázání nepřítele nebo k ulehčení pohybů hlavních sil.

V jakém poměru je tedy „střetný boj“ ke klasifikaci těchto dvou základních typů válečných operací?

K střetnému boji dojde tehdy, setkají-li se v pohybu protivníci, kteří, cítíce se dosti silnými, budou se snažit, aby strhli iniciativu do svých rukou, t. j. oba budou bít, aby provedli svoji vůli. Podle vnějšího znaku je boj střetný prostě bojem útočným, ale podle vnitřní podstaty bude mezi útokem na protivníka v postavení a bojem střetným velký rozdíl. V útoku na protivníka v postavení je dána možnost metodického provedení myšlenky manévru a bojové sestavy, kdežto v boji střetném jsou poměry právě opačné.

Protože oba protivníci vstupují v boj při plném vědomí své vlast-

ní volnosti v jednání, rozumí se samo sebou, že k dosažení úspěchu musí se každý z nich snažit zbaviti protivníka této iniciativy, strhnouti ji na sebe a přinutiti druhého k obraně; to je první a nejtěžší úloha střetného boje.

Druhý úkol jest, aby protivníku zbavenému volnosti jednání nebyla dána opět příležitost, aby jí opět nabyl, což v podstatě znamená, že se nesmí připustiti, aby nepřítel využil výhod obrany, t. j. vyhledal si vhodné bojiště k využití palby, organisoval terén a přeskupil své síly k protiútoku.

Po dosažení toho je nutno stále ještě zameziti všechny snahy protivníka k aktivitě a přinutiti jej ke konečnému zřeknutí se boje, a to je třetí úkol střetného boje.

Podle těchto výkladů je střetný boj bojem vzniklým při zamýšleném anebo náhodném střetnutí protivníků v pochodu jsoucích, kteří, cítíce se volnými v jednání, chtějí řešení svých úkolů dosáhnouti útokem tak, aby náskokem v jednání zbavili protivníka iniciativy, přinutili jej k obraně a nedopřáli mu možnosti využití jejích výhod.

Pod pojem střetného boje nelze tedy zařadovati ona střetnutí, při kterých se jeden z protivníků, ač v pochodu, zřekl iniciativy ještě před vejítím v dotyk. Mohou nastati případy, kde se při střetnutí jeden z protivníků zřekl dříve iniciativy, aniž však měl dostatek času, aby využil výhod obrany. V tom případě nutno postupovati po způsobu boje střetného, aby nebyl doprán čas k využití obrany, t. j. sestava bude se vyvinovati z pochodu, boj se svede v rychlém tempu. Podle vnějšího znaku má tento boj ráz boje střetného, podle vnitřní povahy je však odlišný, protože není boje o iniciativu.

Konečně může se také státi, že při střetnutí budou některé části jednoho protivníka postupovat způsobem defensivním, což nikterak ještě neznamená, že se tento protivník zřekl iniciativy, neboť defensivní postup může míti účel jen přechodný, hlavně ke krytí rozvíjející sestavy atd. V naprosto nevyjasněné situaci při srážce dvou protivníků v pohybu je těžko ihned správně usouditi, co různotvárnost jednání toho onoho protivníka znamená, zda zřeknutí se iniciativy či přípravu k následujícímu energickému útoku, k stržení iniciativy na sebe, a proto bude pravidlem při vzájemném střetnutí v pohybu nepokládati defensivní boj protivníka za zřeknutí volnosti v jednání, nýbrž postupovat podle pravidel vedení střetného boje.

K tomu, co bylo shora řečeno, lze tedy ještě připojiti tyto zásadní příznaky střetného boje:

1. Střetný boj vzniká při srážce protivníků na pochodu, t. j. sblížení musí dosáhnouti stadia dotyku, vylučujícího možnost vyhnouti se boji hlavními silami bez obětování částí boj dotyk navázavších.

2. Střetný boj může býti předvídaný nebo náhodný a v tomto případě buď pro oba nebo pro jednoho z protivníků.

Předvídaný střetný boj povstává při rozhodnutí obou protivníků, majících o sobě dostatečné zprávy, dosíci svého cíle stůj co stůj.

Náhodný střetný boj jest obvykle výsledkem špatných přezvědů jednoho neb obou protivníků před vejítím v dotyk.

3. Cíl střetného boje bude často ohraničen úkolem dotčené jednotky, která po jeho vyplnění v plném proudu boje přejde náhle

k obraně, když sezná, že její úkol je vyplněn a že by další útočný postup neodpovídal záměrům nadřízeného velitele.

4. Podstata boje se nemění, stane-li se případ, že se jednotka střetne skutečně s protivníkem jiným, než proti kterému původní akce byla namířena.

5. Srážka může povstati nejen pohybem na jedné cestě, nýbrž i v úhlu směru postupujících proudů.

6. Za střetný boj nelze mítí přechod z obrany v útok, protože chybí při počátku boje současný útočný záměr; rozdíl mezi tímto bojem a střetnutím na pochodu je ten, že oba protivníci mohli své síly úplně rozvinouti v útočnou sestavu, aniž se navzájem rušili. Takový přechod z boje vyčkávacího k útoku nazývá Andogcký „střetným úderem“, který co do klasifikace nutno pojmuti do skupiny obranného boje s „k l a d n ý m“ cílem.

Takovým střetným úderem (protiútokem) musí se ukončiti boj střetný pro toho protivníka, který pozbyv iniciativy má příležitost během boje přejíti k útoku, aby opět iniciativu strhl na sebe.

Charakteristické vlastnosti střetného boje.

Příznaky uvedené v předcházející kapitole a objasňující pojem střetného boje, dovolují odvoditi charakteristické vlastnosti jeho podstaty, z nichž současně lze poznati různé vlivy na způsob přípravy a vedení boje.

Bitevní pole při střetném boji nepředvídaném je vždy neznámo. Při boji předvídaném může se aspoň přibližně určití studiem mapy a zpráv o nepříteli, které však, jako vždy, budou kusé, a závěry z nich plynoucí mohou býti nedostatečné nebo přímo nesprávné. Zprávy o nepříteli při boji náhodném budou chyběti vůbec, při boji předvídaném se budou ponejvíce vztahovati jen na vyšetření směru pohybu nepřítele, takže situace za střetného boje je vždy neobyčejně těžká, ježto jest ovládána náhodami, hlavně v prvních okamžicích boje.

Všeckrá podstata střetného boje je proniknuta urputným morálním bojem, majícím za úkol, přesvědčiti nepřítele o přesile vlastních materiálních prostředků a vůdcovském umění, aby se pod tíhou tohoto poznání vzdal iniciativy a byl přinucen k obraně.

K dosažení morálního úspěchu správným upotřebením materiálních faktorů boje je potřebí v celém jednání neobyčejné bystrosti a rychlosti k získání času, t. j. náskoku, což opět vyžaduje, aby byly uvedeny v pohyb všechny prostředky urychlující přechod z tvaru pochodového k bojové sestavě.

Úkoly, jež musí býti řešeny střetným bojem.

Rozborem předcházejících úvah, jakož i studiem historických dat dojdeme vždy k závěru, že střetný boj, aby byl úspěšný, musí řešiti několik taktických problémů, a to:

1. zbaviti protivníka útokem iniciativy, zároveň si ji uchovati a přinutiti jej k obraně,
2. stane-li se tak, nepopřáti nepříteli času, aby využil výhod obrany,
3. zameziti všeliké pokusy nepřítele zatlačeného do obrany, aby opět získal iniciativu, t. j. co možná již v zárodku zničiti každou jeho útočnou akci.

Jakými způsoby se dosáhne provedení každé z těchto úloh, je

ovšem těžko předvídati a vůbec stanoviti. Hlavní snahou musí býti vždy zachování volnosti v jednání. Máme-li ji, jest polovina první úlohy vyplněna. Uchovati si iniciativu znamená všeobecně předejiti protivníka v jednání. Takovým jednáním bude:

- a) ovládnutí dominujících a takticky důležitých míst terénu na místě srážky předvojem,
- b) zahájení palby dělostřelectvem valného voje,
- c) klidné manévrování částí valného voje za frontou bývalého předvoje k dosažení úseku vyhlédnutých velitelem k úspěšnému rozvinutí sil.

Příznakem zachování vlastní iniciativy bude vždy náskok v rozvinutí hlavní síly jednotky a v utvoření bojové sestavy. Stane-li se v tomto stadiu, že se zastihne nepřítel ještě v pochodovém tvaru nebo teprve v prvních fázích rozvrstvování sil, možno směle předpokládati, že k definitivnímu řešení prvního úkolu střetného boje, t. j. k přinucení protivníka, aby se vzdal iniciativy a přešel k obraně, jest již jenom malý krok. A aby tento krok byl učiněn, bude potřeba bez velkého rozmýšlení energicky postoupiti k útoku k obchvácení dosud nerozvinutých částí protivníka a účinnou dělovou palbou ztěžovati jednak jeho tvoření sestavy, jednak jeho pohyb vpřed.

Zprávy získaných bojem předvoje o záměrech a sestavě nepřítele nutno použítí ihned k opravě a doplnění vlastních dispoic, ne ovšem tak, aby se činnost přizpůsobovala jednání nepřítele — to by znamenalo neodůvodněné a dobrovolné podřizování se činnosti protivníkově — nýbrž aby vlastní plán šel podrobnějšími a jasnějšími rozkazy k energickému provedení vzhledem k principu dosažení brzkého vítězství.

Dále je nezbytno uvážiti, v jakém směru má býti soustředěno hlavní úsilí, aby byly řešeny druhý a třetí úkol střetného boje. Proto nutno vydati:

- a) doplňovací rozkazy částem navázavším boj neb již v boj vstoupivším,
- b) směrnice jednotkám jsoucím k dispozici velitele celku.
- c) nové úkoly dělostřelectvu — změna postavení — soustředění palby na důležitá právě místa a ve směru hlavního náporu.

HLAVA II.

Zásady střetného boje v rámci divise.

Střetný boj se navazuje buď z pochodového proudu neb z přibližovacího pochodu, který zvláště vyšší jednotka obyčejně včas uskutěční na základě zpráv a kalkulace velitele. Obtížnější bude vždy ovšem rozvinouti jednotku k střetnému boji z pochodového proudu a bude proto v této studii brán za podklad úvah vždy pochodový proud.

V armádním svazu se tvoří proudy zpravidla vyššími armádními jednotkami, kterými jsou divise, a proto je především důležité připravit studiem a cvičením všech druhů jak velitele a štáb, tak i jednotky v rámci divise k provádění střetného boje.

I. Příprava.

Je na biele dni, že tak jako každá jiná operace i střetný boj divise bude vyžadovati své přípravy, odpovídající jeho zvláštnostem, z nichž obyčejně nevyjasněnost nepřátelské situace a náhodnost při

navázání dotyku budou největšími starostmi velitele divise, takže bude po té stránce vynakládati veškeré úsilí, aby situaci všemi svými intelektuálními a vůdcovskými vlastnostmi ovládl. Je-li dána možnost střetného boje, musí velitel přísně dbáti, aby mu nebyla iniciativa vyrvána v samém začátku boje, kdy to je snadno možné a také příliš nebezpečné, a důmyslně připravit všechny prostředky, aby i v průběhu boje nepozbyl volnosti v jednání. Bude tedy střetný boj připravovati. Ve všeobecných rysech se bude příprava vztahovati na tyto okolnosti:

1. vyjasnění situace,
2. předvídání velitele k možnostem střetného boje,
3. činnost při postupném sbližování s nepřítelem a k zabezpečení výhodné sestavy při navázání dotyku.

1. Vyjasnění situace.

Toho lze ovšem dosáhnouti v poli výhradně organizačními prostředky divise, z nichž pro boj střetný je nejvýhodnějším divisi jezdecko a přidělené lelectvo. Jen tyto prostředky budou s to zaopatřiti zprávy o nepříteli tak zavčas, aby se velitel mohl bez ukvapení ustanoviti na plánu manévru.

První zprávy o nepříteli musí dostati velitel divise současně s úkolem od armádního velitelství, které svými dokonalejšími zpravodajskými prostředky bude mítí vědomost o nepříteli přibližně 4 až 6 pochodů před bojem divise.

Mezitím však co velitele armády zajímá jen místo všeobecného rozložení nepřátelských sil a přibližný charakter jeho činnosti (postup, klid, opevnění), bude se zpravodajská činnost velitele divise zabývatí již také taktickými přezvědy terénu, jehož znalost je v boji o iniciativu důležitou okolností. Protože úkol divisi jezdecko pro jeho malý počet (1 esk.) je normálně jen úkolem chránícím a na malé vzdálenosti přezvědným, musí si velitel divise, střetný boj očekávající, také ujasniti těžkou situaci svého jezdecko. Toto by mělo vésti přezvědy nejen stran nepřítele, ale také stran terénu co do jeho výhod a nevýhod a konečně neposledním jeho úkolem může býti též ovládnutí některého místa terénu, až do příchodu předvoje. Velitel divise bude tedy uvažovati o eventuálním zesílení divisi eskadrony pěšími částmi na automobilech a o nutnosti dožádání posily jezdeckou armádou, nedá-li mu ji armáda již sama.

Těmto účelům by ve velmi dokonalé míře vyhovovaly smíšené přezvědné oddíly, složené z jezdecko, z jednotek na automobilech a z cyklistů, o jichž organizaci, pokud jsem informován, se právě jedná (SPO.).

Přezvědné rozkazy pro divisi jezdecko buďte jednoduché, velitelem přesně promyšlené a vždy takové, aby nikdy nepřesahovaly sil dotčené přezvědné jednotky, neboť je pak jisto, že tato jednotka v návalu úkolů a ve snaze splniti všechny, nesplní ani jeden včas. Zjištění pochodu nepřítele, jeho učlenění do hloubky a do šířky bude nejpřednějším úkolem jezdecko a velitel divise sám pak se již musí zase postarati, aby dodávání zpráv odpředu bylo zajištěno pojitky co nejvýkonnějšími.

Cím lépe velitel divise dovede tuto spojovací službu organizovati, tím více času bude mítí k rozhodnutí a k vyjasnění si vlastního plánu manévru. Tedy hlavně automobily, motocykly, cyklisté, jízni poslové, řetěz spojek i signalisování budou plánovitě organizování k dodávání zpráv zpředu dozadu.

Divisní jezdecktvo bude mít další úkol, který záleží v tom, aby průzkum vedlo ofenzivně, t. j. odrazilo slabší nepřátelské přezvědné oddíly, aby svému veliteli nehlásily vůbec anebo opožděně.

Letectvo nerušené tmou, povětrností, nevýhodností letišť a pak ovšem i odvetnou činností letectva nepřátelského mohlo by ovšem podmínkám vyjasnění situace vyhovět v přezvědech vertikálních co nejdokonaleji. Nejen včasné objevení nepřítele, ale i jeho rozčlenění do hloubky by bylo současně hlášeno veliteli divise a byla by poskytnuta lhůta k úvahám a rozhodnutí. Upotřebení letectva daného armádou k dispozici pozorovacího letectva bude velitel pečlivě zkoumat a dodávání zpráv jím přesně organisovati. Musí si uvědomiti všechny všeobecně a lokálně se vyskytující nepříznivé vlivy na vykonávání služby letců, s nimi počítati, své záměry jim přizpůsobovati a hlavně nesmí očekávati naprosté splnění všech svých požadavků, neboť výkonnost letců je také omezená.

Úkolem letectva bude:

a) zjištění pochoduujícího nepřítele a jeho rozčlenění v pochodovém tvaru,

b) pozorování tvoření se nepřátelské bojové sestavy a hledání jejích slabin,

c) pozorování vzhledem k možnostem náhlého přepadení vlastní divise přiblížením se nového protivníka.

Jsou-li další prostředky dány k dispozici, jako ku př. balonové roty, nutno jimi disponovati tak, aby měly při pohybu vždy možnost delšího pozorování s jednoho místa při dokonalém spojení s velitelem divise. Pozorování bude se dít po etapách.

Poštovních holubů přezvědnými oddíly může býti použito; vzhledem k vzdálenosti mateřských holubníků však bude dodávání zpráv veliteli divise dosti problematické.

2. Předvídání možnosti střetného boje velitelem divise.

Každý velitel divise, v jakémkoliv poměru, t. j. samostatně neb ve svazu, operující musí ve válce pohybně předvídati možnosti střetného boje zvláště v blízkosti nepřítele každodenně, čímž aspoň částečně odstraní nevýhodu náhodného střetného boje.

Pro disposici příštího dne prostuduje velitel svůj vlastní úkol, situaci sousedů a srovná vše s hlášeními došlými během dne, poučí se na mapě o pravděpodobné vzdálenosti od nepřítele, vyhledá na ní linie, skýtající výhody při srážce s nepřítelem, rozhodne se pro nejvýhodnější tvar pochodu divise, vyžádá a odůvodní nutnost dalších bojových prostředků u armády.

Dále bude uvažovati o způsobu své činnosti při setkání s nepřítelem v tom aneb onom pásmě, blíže nebo dále té oné pro sebe výhodné nebo nevýhodné linie, ujasní si, jakými etapami povede své pozemní přezvědy, zkoumá, je-li nutno některý takticky důležitý prostor terénu před příchodem předvoje ovládnouti, jakým způsobem, vyšle-li tam zvláštní oddíl atd. Nepodává-li mapa úplně správné představy o poměrech terénu, nutno dáti terén obhlédnouti místní obhlídkou, kterou svěří buď jezdecktvu neb jiným částem, které k tomu účelu vyšle.

Všechny snahy velitele divise musí směřovati k tomu, aby byl boj sveden v tom pásmě, které je takticky pro něho nejvýhodnější. Proto uváží, nebude-li nutno nepřítele zdržovati v pochodu směše-

nými oddíly jezdeckta, obrněných aut (SPO.) neb i pěchoty s dělostřelectvem.

Tato příprava musí býti provedena i u podrízených velitelů, kterým se objasní všechny taktické kombinace: velitel dělostřelectva vyhledá vhodně pozorovatelný a postavení pro dělostřelectvo, nebo má-li po ruce mapu velkého měřítka, může dokonce stanoviti předběžně i prvky palby.

3. Činnost při postupném sbližování s nepřítelem a zabezpečení výhodné sestavy při navázání dotyku.

A. Pochodová fronta divise.

Pro každý příští den, kdy je možné střetnutí s nepřítelem, nesmí velitel divise opomenouti rozhodnouti se na základě výše uvedených faktorů pro určitou myšlenku manévru, které pak odpovídá pochodový manévr divise.

Šíře pochodové fronty se řídí tím, je-li divise osamocena, operuje-li na křídle neb uvnitř větší armádní sestavy. Je-li divise včleněna, je dán prostor pohybu sám sebou, ježto jest ohraničen sousedními jednotkami; na počtu cest závisí, táhne-li divise v jednom nebo ve více proudech.

Je-li divise na křídle neb operuje-li samostatně, musí velitel šíři pásma regulovati sám, při čemž ovšem uváží výhody, které mu v tom onom případě poskytne pochod v jednom, dvou nebo více proudech. K tomu účelu je nutno věděti, že se divise rozčlení dříve, bude-li postupovati v několika proudech, protože hloubka kolony je menší, dělostřelectvo z téhož důvodu, a protože má snazší výjezd z kolony, snadněji dosáhne svých postavení. Ale nevýhoda více než jednoho proudu je v zmenšení vlivu velitele na druhé proudy, zvláště lze-li spojení uskutečniti jen s velkými potížemi.

Přece však nutno uznati, že mohutnost nynějších palebných prostředků dělá ohrožení křídel velmi nebezpečným a že vždy onen protivník, který má frontu širší, bude v neobyčejné výhodě proti druhému, jemuž starost o křídla bude brániti, aby nestrhl iniciativu na sebe.

Konečně nezapomínejme, že již palba polního dělostřelectva může do hloubky obsáhnouti celou divisní kolonu na jedné ose táhnoucí, a v tom případě by se stala situace divise, vpadnuvší do takové palby protivníka nanejvýš kritickou, neboť by mohla býti naráz zbavena veškeré operativní svobody.

Proto bude pravidlem nésti pohyb v pásmu co možná širokém, avšak při spolehlivém zajištění velitelského vlivu na všechny proudy a bez nebezpečí průlomu. Dovedou-li velitelé proudů dobře manévrovati a nebudou-li ztráceti při dotyku čas, nýbrž budou-li jednat v rámci daných úkolů energicky, možno vzdálenost proudů i zvětšiti.

Nutno připomenouti, že navázání dotyku a zahájení boje bude výhodné, stane-li se tak všemi proudy najednou. Naprosto nesmí proud vstoupivší v boj zůstat bez podpory proudů druhého déle, než to vůbec snese. V brigádních proudech hodina, nejvýše půl druhé jsou nejkrajnější lhůty časového rozdílu zasažení proudů v boj. Podrobné studium pochodových os a jejich obhlídky, aby proudy nenarazily znenadání na překážky těžko překonatelné, jest, jak zře-

jmo, činnost důležitá. Pečlivé řízení a dobré sestavení spojovacích oddílů mezi proudy musí zameziti, aby nepřítel nevnikl do úseků jen slabě krytých.

Pochodová fronta osamocené divise při možnosti střetného boje bude se tedy pohybovati mezi 10 až 12 km, u divise včleněné bude pravděpodobně vždy menší.

B. Seskupení sil divise za pochodu.

Předvoj má býti v předvídání střetného boje silný a má se skládati ze všech druhů zbraní. Dostatečná síla předvoje je nutná, aby předvoj mohl plniti všechny těžké úkoly na něj při střetném boji vložené, zvláště aby měl dosti energie při navazování dotyku.

Jedna důležitá zásada nesmí býti opominuta: Každý proud se musí bez výminky sám zajistiti, t. j. musí míti svůj předvoj, zadní, třeba-li i bočný voj.

V sestavě předvoje při očekávání střetného boje bude tedy $\frac{1}{4}$ až $\frac{1}{3}$ veškeré pěchoty proudu, $\frac{1}{4}$ až $\frac{1}{2}$ veškerého dělostřelectva.

Co se týká zařazení hrubého dělostřelectva do předvoje, není po zkušenostech ze světové války žádných rozporů v názoru, že dělostřelectvo této ráže do předvoje zařaděno býti má v síle takové, jež odpovídá celkové početní a taktické sestavě předvoje. Včlenění bude uskutečněno vždy v celých střeleckých anebo taktických jednotkách. Brzké upotřebení hrubého dělostřelectva předvoje má za úkol v samém počátku boje palbou na dálku uváděti nepřátelskou sestavu v nepořádek, zpomalovati nepřátelské rozčlenění a co možná vnutiti nepříteli nesprávné pojmy o velikosti vlastních prostředků a tím otrásti morálkou nepřátelských vojsk.

Že k dispozici velitele předvoje náleží též jistá část jezdeckva, nelze pochybovati. V té věci ještě během války převládaly různé názory, z nichž nejkrajnější byl zastáván v německé literatuře, aby předvoj byl složen toliko z jezdeckva. Tento názor vzhledem k malé odolnosti jezdeckva nelze bráti vážně.

Druhý názor, aby veškeré jezdeckvo bylo podřízeno předvoji, je podporován na první pohled dosti závažnými důvody, jako:

1. malý početní stav divisního jezdeckva nedovolí mu vyplniti bez opory předvoje složitější převzvědné úkoly,

2. Úkoly příbuzné divisnímu jezdeckvu a předvoji v uchvácení a udržení pásu a míst terénu, dokud valný voj za výhodných podmínek je sám neovládne, nutí zdánlivě přímo, aby divisní jezdeckvo bylo předvoji podřízeno.

S těmito názory nelze souhlasiti. Hlavním úkolem předvoje bude vždy ovládnouti pásma terénu výhodná pro rozvoj boje valných sil, úkolem pak divisního jezdeckva je vyjasnění situace, a to nejen pro velitele předvoje, nýbrž, hlavně, pro velitele divise. Také zásada, aby velitel předvoje nebyl přetížen úkoly, odporuje tomu, aby na něho byla vložena starost o průzkum, neboť by tato okolnost zcela jistě vedla k nevýhodě, že by velitel předvoje upotřebil divisního jezdeckva příliš v prospěch svého místního úkolu a dokonce by jeho činnost mohl vésti směrem pro celek přímo nežádoucím. Válečná zkušenost konečně potvrzuje, že je naprosto nutno, aby velitel divise měl sám k ruce orgán pro jízdecké průzkumy a jeho činnost řídil osobně, nepodřizuje jej předvoji.

Velitel divise upotřebí svého jezdeckva takto:

a) značnější část jeho podrží k své dispozici pro průzkum o nepříteli před svým předvojem,

b) menší část jezdeckta přidělí veliteli předvoje pro bližší převědy a pro jeho ochranu,

c) další část podrží, třeba-li, jako zálohu pro dodatečné převědy při zahájení boje.

Jest jasno, že divisi eskadrona sotva svými silami bude s to uspokojiti velitele divise, očekávajícího střetný boj, a proto se včasná žádost o zesílení jezdeckta armádou stane v těchto případech téměř nezbytnou, jak již bylo výše řečeno. Z té okolnosti lze také posouditi důležitost plukovních jezdců pěších vycvičených pluků v dostatečném počtu aspoň pro službu pojítek.

Včlenění obrněných aut do předvoje je velkou výhodou jak pro postup předvoje, tak i pro práci divisního jezdeckta, kterému mohou tyto bojové prostředky poskytnouti včas vydatnou podporu. Tyto stroje jsou jakýmsi rukami předvoje, kterými předvoj, obsazující jedno pásmo, sahá již po pásmě dalším, aby je dříve ovládl než nepřítel, jehož činnosti lze jimi vždy klásti jistý odpor materiální, nehledě ani k morálním účinkům, jež vzbuzuje přítomnost těchto mohutných těles.

Jednotky ženijní budou ovšem taktéž přiděleny předvoji, byť i vlastním velitelstvím žádné velké technické práce v podstatě nebyly zamýšleny; přece je však záhodno předpokládati možnost přerušení a zničení cest a jejich objektů nepřitelem.

Technické práce pro zesílení terénu bude zásadně těžko předvídati, přes to však vyslání ženijního důstojníka s divisním jezdecktem bude na prospěch věci, obhlédne-li podle směrnic velitele divise cesty, objekty, význačná místa terénu se stanoviska technického. Menší technické práce na pochodu vykonají ovšem technické jednotky vojskových těles. Přidělení mostových souprav předvoji bude se jevití nutným jen v případech zcela zvláštních, ale předmětem úvah velitele divise musí býti i tyto kombinace.

Vezmeme-li na příklad za podklad divisi táhnoucí na jedné pochodové ose, bude její předvoj složen asi takto:

Jeden pluk pěchoty, jeden oddíl dělostřelectva polního, jeden oddíl dělostřelectva hrubého, jedna rota ženijní, jedna četa divisní eskadrony, vše s příslušnými bojovými trény. Toto složení nemůže býti nikterak považováno za pravidlo, neboť různé situace a záměry velitele se budou ovšem odrážeti i v různorodém složení předvoje. Pořadí, v jakém zbraně budou za sebou následovati, by bylo asi toto:

dva prapory pěchoty, oddíl polního dělostřelectva, třetí prapor pěchoty, oddíl hrubého dělostřelectva. V čele čelního praporu rota ženistů.

Vzdálenost předvoje od valného voje je důležitým faktorem v předvídání střetného boje. Bude stanovena velitelem divise nebo velitelstvím proudu podle zásady, aby jednak předvoj nebyl odděleně poražen, jednak valný voj zachoval volnost jednání a nebyl vtažen v boj v témže směru jako předvoj.

Skutečnost, že velitel divise bude na pochodu u předvoje, a že valný voj bude při navázání dotyku předvojem postupovati dále, než se mu dostane dalších rozkazů, dokazuje pravděpodobnost, že by nedostatečná vzdálenost měla za následek rychlé přiblížení se valného voje, který by vstoupil předčasně v působivé pásmo nepřátelského dělostřelectva. Z toho plyne, že je záhodno zachovávat

(táhne-li divise v jednom proudu) vzdálenost předvoje přibližně 6 kilometrů.

V terénu hornatém a při výstupu z defilé musí býti tato vzdálenost zkrácena, protože by nemožnost rychlého rozvinutí sil valného voje mohla býti příčinou porážky předvoje a způsobiti krizi celé sestavy.

Valný voj. Rozdělení sil valného voje má odpovídati úkolu dne. Je-li střetnutí s nepřítelem málo pravděpodobné, budou zachovány taktické svazy pevněji jak u pěchoty, tak u dělostřelectva. Pakliže však lze očekávati boj, bude rozvrstvení sil odlišné a bude vyplývati z těchto zásadních úvah:

- a) nutnost dodatečného průzkumu při navázání dotyku,
- b) zabezpečení včasné podpory předvoje,
- c) potřeby urychleného rozčlenění sestavy valného voje.

V čele valného voje táhne zbytek divisního jezdeckta, čekajícího na rozkazy pro průzkum při dotyku, neboť jest velmi pochybné, že by velitel mohl vpřed vyslaným částicím divisního jezdeckta dáti příslušné rozkazy, ježto bude zaměstnáno cele již úkoly bojovými, spojení s ním namnoze bude buď úplně přerušeno, neb jistě tak ztíženo, že se včasné dodání rozkazů ukáže nemožným.

Za tímto jezdecktem nutno vésti zbytek oné jednotky pěchoty, která dodala předvoj. U divise táhnoucí v jednom proudu je to obyčejně druhý pluk čelní brigády.

Za tímto plukem musí ihned následovati dělostřelectvo.

Divisní dělostřelectvo se skládá z jednoho pluku lehkého dělostřelectva (3 odd.), z jednoho pluku hrubého dělostřelectva (2) odd. a z jednoho oddílu horského dělostřelectva, celkem z 6 oddílů.

Snaha po rychlém rozvinutí veškerého dělostřelectva k ovládnutí bojiště při střetném boji by arci nutila umístit je co možná nejbližší k čelu proudu. Tato zásada musí býti v podstatě dodržena. Zejména co se týká hrubého dělostřelectva, je žádoucí, aby bylo vzhledem k menší pohyblivosti, ale za to větší mohutnosti, které musí právě již v počátku boje býti využito, co nejdříve uvedeno do postavení, neboť zdolání lehkého nepřátelského dělostřelectva, rušení nepřátelského pohybu, příprava a podpora boje o dominující místa terénu, zmocnil-li se jich nepřítel před námi, může býti řešena s úspěchem jen tímto dělostřelectvem.

Jako všude i zde nutno se vyhnouti extrémům. Včlenění dělostřelectva v čelo valného voje divisního proudu musí míti své hranice pro důležitost jiných taktických požadavků. Každý dělostřelecký oddíl v čele proudu táhnoucí oddaluje masu pěchoty a opožďuje proto její postup k utvoření bojové sestavy. Hloubka pochodového tvaru dělostřeleckého oddílu činí 1-5 km, z čehož vidět, že postup pěchoty jest již o nejméně 20 min. zpomalen.

Vřaditi jednotlivé dělostřelecké oddíly, které jako taktické jednotky nesmějí býti děleny, mezi prapory jednoho pěšího pluku se nedoporučuje, ježto svaz pluku jest přerušen, východ pluku z proudu a vedení jsou příliš ztíženy, plánovitě uvedení pluku v boj téměř nemožné.

A konečně vzhledem k té okolnosti, že dělostřelectvu může býti umožněn pohyb pochodem pěchoty vedle cesty, je-li potřeba rychlého dirigování dělostřelectva vpřed, dovoluje ustanovit následující pořad pěchoty a dělostřelectva v proudu valného voje (divise táhne na jedné ose): v čele divisního proudu celý pluk pěchoty, od-

díl hrubého dělostřelectva, oddíl lehkého dělostřelectva, celý pluk druhé brigády, oddíl horského dělostřelectva, oddíl lehkého dělostřelectva, zadní pluk pěchoty.

Mezi oddíly dělostřelectva nutno zařaditi k ochraně menší částice pěších útvarů, čímž bojová pohotovost pěchoty nikterak není dotčena, protože kryt a podpora dělostřelectva během boje částicemi pěšími jsou beztoho začasté potřebné.

Velitel armády může divisi, ovšem zcela výjimečně, zesílit dokonce oddílem těžkých děl, které nyní při své technické výstroji jsou s to táhnouti tempem pěchoty. I tu bude převládati zásada brzkého uvedení právě těchto mohutných děl v boj. Na pochodu mohou býti umístěna za čelním plukem druhé brigády před ostatním dělostřelectvem, táhne-li divise jedním proudem. Bude-li proudů více, pohybuje se těžké dělostřelectvo a podle druhů cest i hrubé dělostřelectvo vždy v sestavě proudů táhnoucích po lepších cestě.

Při několika proudech je nezbytno každému proudu přidělit část dělostřelectva, odpovídající síle pěchoty, tedy i jednotlivý prapor má býti doprovázen. Rozvrstvení dělostřelectva na proudy odpovídá zásadně myšlence manévru velitele pro ten onen den.

Bude-li divise zesílena ještě polním dělostřelectvem, zesílí velitel event. také ještě dělostřelectvo předvoje o jeden oddíl.

Jak zřejmo, veškerá snaha velitele bude směřovati k tomu, aby účelným rozdělením dělostřelectva v proudech byla dána možnost jeho brzkého uvedení v boj s veškerou mohutností.

Umístění ostatních částí vojsk a služeb:

Zbývající ženijní jednotky budou nejlépe umístěny před dělostřelectvem, t. j. za prvním pěším plukem, aby po dobu pochodu byly po ruce jednak pro čelo kolony, jednak k obsluze dělostřeleckého materiálu, kdyby se potřeba toho nenadále vyskytla. Zařadovati je přímo v čelo proudu před pěchotu, nepokládám za nutné, neboť větších prací technických nebude, ježto by musily býti zdolány ženišty předvoje, a menší práce může snadno vykonati zákopnická četa čelního pluku. Ženijních jednotek může na počátku boje býti výhodně použito k ochraně dělostřeleckých jednotek.

Divisní telegrafní rota je vlastně orgánem náčelníka štábu divise, který jest odpovědný za vybudování potřebného spojení.

Rota, táhne-li vůbec v proudu, bude umístěna tam, kde její upotřebení s hlediska účelnosti bude nejvhodnější. Je však pravděpodobno, že tato rota, plníc neustále spojovací úkoly podle plánů spojení, bude vlastně neustále rozčleněna na různých místech, jsouc posunována od pásma k pásmu, takže sotva kdy bude zařaděna do proudu v celé své sestavě.

Letectvo dané divisi k dispozici má své stanovené letiště, které prozatím zůstává jeho základnou. U velitele divise bude důstojník letectva nebo velitel sám, aby postupoval rozkazy svým jednotkám. O úkolech letectva bylo již dříve hovořeno.

Automobily štábu divise (první části) budou následovati pochod štábu buď současným pohybem v prostoru mezi předvojem a valným vojem anebo krátkými skoky.

Zdravotnická rota táhne za posledním pěším plukem.

Rozumí se samo sebou, že bojový trén divise, zvláště divisní zbrojní park, potáhne ihned za proudem vojsk. Postupné rozdělení

druhu munice musí odpovídati rozdělení a pravděpodobné spotřebě zbraní. Nutno pamatovati na to, aby části parku, vezoucí munici pro hrubé (event. těžké) dělostřelectvo, byly zařaděny uvnitř parku dostatečně vpředu.

Za muničním parkem táhne konečně divisní polní nemocnice, která patří ještě do bojového trénu divise.

Co se týká všech ostatních trénů, nepatřících k bojové sestavě divise, bude velmi záhodno v kritický den nenechat je táhnouti ihned zrána současně s bojovými jednotkami, nýbrž vyčkati vždy výsledku boje proto, aby tepny nebyly při neúspěchu třeba jen lokálním nebo při přemístění vojsk nebezpečně ucpány, kterážto okolnost by při event. všeobecném ústupu měla jistě katastrofální vliv na průběh zpětného pohybu.

(Příště dále.)

Major gšt. Josef Fetka:

Príspevek k poznámkám o spojení dělostřelectva s pěchotou.

Zamyslíme-li se nad problémem spojení dělostřelectva s pěchotou, býváme opět a opět uváděni v rozpaky, nebo přes to, že o této otázce bylo již tolik diskutováno a napsáno, vyskytují se nové obtíže při jejím řešení.

Největší nesnáze tohoto spojení se vyskytují za postupu a hlavně za útoku, kdy právě pěchota potřebuje co nejúčinnější podpory dělostřelectva.

Hodnota této podpory není dána jen množstvím děl a množstvím střeliva, nýbrž také přizpůsobením přemísťování paleb postupu pěchoty, aby jich mohla pěchota co nejúčinněji využiti; to, jak víme, se stane tenkrát, následuje-li pěchota co nejbliže za palbami, které podporují její manévry. Jde tedy o to, aby přemísťování paleb, které podporují pěchotu, bylo v naprostém souladu s postupem pěchoty.

Známe dva hlavní způsoby řízení dělové palby za útoku:

jednak ji přemísťujeme podle pozorování (bud', že je možno viděti z pozorovatelův postup pěchoty, anebo na její žádost, vyjádřenou smluvenými znameními);

jednak podle časového rozvrhu.

V této malé črtě chtěl bych se zmíniti o přemísťování paleb pomocí časového rozvrhu¹⁾ a hlavně si uvědomiti podmínky, za kterých možno tohoto způsobu použití, neboť se mi zdá, že se ho používá často bez důkladnějšího uvažování o možnostech — a mohlo by se nám státi, že bychom byli někdy zklamáni jeho výsledkem.

Víme ze všech studií, jež byly již uveřejněny a podepřeny zkušenostmi z minulé války, že tento způsob je nejspolehlivějším spojením pěchoty s dělostřelectvem, poněvadž nezávisí na špatných podmínkách pozorování, které zaviňuje prach a kouř boji-

¹⁾ Aby mně bylo dobře rozuměno, připomínám, že nemám na mysli případ, kdy disponujeme značnými dělostřeleckými prostředky, jež by nám umožnily prováděti pohyblivou palebnou přehradu, kde se časový rozvrh vnučuje, nýbrž případ, kdy budeme disponovati jen organickým dělostřelectvem a kdy plnosti palby bude dosaženo kombinací paleb pěchotních zbraní a dělostřelectva, z nichž dělovou palbu umísťujeme na ta místa, na která zbraně pěchoty nemohou stříleti, nebo na cíle, proti nimž palba pěchotních zbraní není dosti účinná.